

**Kartläggning - Personer
i hemlöshet i
Stockholms stad**
25 september 2020

Kartläggning - Personer i hemlöshet i Stockholms stad
25 september 2020

Dnr: 3.1.1-338/2020

Utgivare: Socialförvaltningen

Kontaktpersoner: Anna Nerelius och Linn Hemmingsson

Sammanfattning

Socialnämnden har sedan 1996 regelbundet tagit fram statistik över personer som lever i hemlöshet i Stockholms stad. Sedan 2004 genomförs strukturerade kartläggningar av hemlöshetens omfattning och utveckling vartannat år. Kartläggningarna beskriver situationen under ett särskilt mättygn, vilket ger en ögonblicksbild av hemlöshetssituationen i staden det datumet. Kartläggningen för år 2020 avser mättygnet 25 september.

Resultatet visar följande:

- 2 379 personer ingår i kartläggningen för år 2020. Det är en minskning med 60 personer jämfört med kartläggningen som genomfördes år 2018.
- Majoriteten (69%) av de inrapporterade personerna var män och andelen män har ökat med två procentenheter sedan 2018 medan andelen kvinnor har minskat lika mycket och är nu 31 procent.
- Nästan en fjärdedel av alla personer i kartläggningen är föräldrar till barn under 18 år.
- Det är betydligt vanligare att kvinnliga föräldrar (77%) i någon hemlöshetssituation bor med sina barn, stadigvarande eller växelvis, jämfört med männen i kartläggningen.
- Nästan en tiondel (7%) av de inrapporterade personerna är 65 år eller äldre.
- Över hälften av alla personer (55 %) har försörjningsstöd som sin huvudsakliga inkomstkälla.
- Nästan hälften (48%) av personerna i kartläggningen bor i någon boendesituation som definieras som mer stadigvarande, vilket är en ökning med fyra procentenheter jämfört med 2018
- 114 personer uppgavs sova ute, vilket är en minskning med 49 personer jämfört med 2018.
- Drygt en femtedel (21 %) av de inrapporterade bedöms klara eget boende utan stöd.
- En femtedel (20 %) bedöms ha samtidig förekomst av missbruk/beroende och påtaglig psykisk ohälsa.
- För nära hälften av personerna (43 %) uppges orsaken till hemlöshet vara att personen inte haft möjlighet att inträda på bostadsmarknaden.
- Ett par resultat i 2020 års kartläggning av hemlöshet kan möjligen förklaras utifrån de förändrade omständigheter som covid-19-pandemin medfört.

Innehåll

Bakgrund	5
Kartläggningen	6
Personer i hemlöshet i Stockholms stad 25 september 2020	9
Antal personer i hemlöshet	9
Åldersfördelning	11
Födelseland	12
Aktualitet på stadsdelsförvaltning/enheten för hemlösa	14
Kontakt med frivilligorganisationer	15
Personer inrapporterade från akutboenden, uppsökarenhet respektive beroendeakuter	16
Boendesituationer 25 september 2020	17
Missbruk och beroende	30
Kontakt med psykiatri	32
Föräldraskap	33
Försörjning och sysselsättning	34
Orsak till hemlöshet samt period i hemlöshet	35
Sammanfattning och synpunkter	37

Bakgrund

Socialnämnden har sedan 1996 regelbundet tagit fram statistik över personer som lever i hemlöshet i Stockholms stad. Sedan 2004 genomförs strukturerade kartläggningar av hemlöshetens omfattning och utveckling vartannat år. Kartläggningarna beskriver situationen under ett särskilt mättygn, vilket ger en ögonblicksbild av hemlöshetssituationen i staden det datumet.

Syftet är att kunna följa utvecklingen över tid och att använda kunskapsunderlaget för att kunna motverka hemlöshet och för att utarbeta adekvata insatser för målgruppen. Ett annat syfte är att resultaten ska spridas och användas strategiskt inom socialtjänstens område.

Kartläggningen 2020 genomfördes i samverkan mellan socialförvaltningen och Institutet för kvalitetsindikatorer AB (Indikator).

Definition av hemlöshet i kartläggningen

- Som personer i hemlöshet räknas de som saknar egen eller förhyrd bostad och som inte bor i något stadigvarande inneboendeförhållande samt är hänvisade till tillfälliga boendelalternativ eller som sover utomhus.
- Personer som bor på institutioner, i familjehem, annan vårdinrättning eller akuta boendelösningar och som inte har någon bostad ordnad vid en eventuell utskrivning räknas också som levande i hemlöshet.
- Som personer i hemlöshet räknas också de som tillfälligt bor hos olika kamrater eller bekanta (max tre månader).

Däremot räknas inte de som bor i andra hand eller hos någon anhörig som personer i hemlöshet. Inte heller personer som bor i en försökslägenhet, i Bostad först eller inom Stiftelsen Hotellhem i Stockholm (SHIS) med tidsbegränsat andrahandskontrakt.

Kartläggningens definition av hemlöshet skiljer sig från den definition som används nationellt i Socialstyrelsens kartläggning av hemlöshet, vilken är bredare och innefattar fler boendesituationer som en hemlöshetssituation¹. Det går därför inte att jämföra stadens kartläggningar med de nationella kartläggningarna.

¹ Se Socialstyrelsen ”Hemlöshet 2017 – omfattning och karaktär”, s. 11.

Kartläggningen

Målgrupp

Kartläggningen omfattar vuxna personer över 20 år som är kommuninvånare och som lever i någon boendesituation som enligt kartläggningens definition betraktas som hemlöshet. Därtill ska personen under det aktuella mätdatumet, 25 september 2020, ha varit aktuell för ansökan, utredning eller insats inom Stockholms stads socialtjänst, befunnit sig på ett akutboende, haft kontakt med en frivilligorganisation, uppsökare eller besökt en beroendeakut.

Avgränsningar

Följande målgrupper ingick inte i kartläggningen:

- Nyanlända som har anvisats till Stockholm enligt bosättningslagen och som bor i genomgångsbostad under etableringsfasen.
- Utrikesfödda personer som saknar uppehållstillstånd.
- EU-medborgare eller så kallade tredjelandsmedborgare som tillfälligt vistas i staden, men som saknar förankring här.
- Personer som bor i särskilt boende inom äldreomsorgen.
- Personer som bor i bostad med särskild service enligt SoL eller LSS.

Metod

Enkät

Datainsamlingen genomfördes genom en webbenkät. I kartläggningen användes tre olika enkäter enligt följande:

Enkät 1 – Stadsdelsförvaltningar/socialförvaltningens enhet för hemlösa

Enkäten vände sig till alla som arbetar med myndighetsutövning på en stadsdelsförvaltning eller inom socialförvaltningen. De skulle fylla i en enkät för varje person som lever i hemlöshet och som var aktuell hos dem för ansökan, utredning eller insats den 25 september 2020. Denna enkät var den mest utförliga eftersom stadsdelsförvaltningar och enheten för hemlösa kan antas ha mer utförlig bakgrundsinformation kring enskildas förhållanden.

Enkät 2 - Frivilligorganisationer

Enkäten vände sig till anställda på frivilligorganisationer som under 2020 fått verksamhetsbidrag från socialnämnden inom hemlöshetsområdet. De skulle fylla i en enkät för varje person i hemlöshet de kom i kontakt med den 25 september 2020. De frivilligorganisationer som hade möjlighet att besvara enkäten var:

ALRO Stockholm, Brukarföreningen Stockholm, Convictus, Equal, Filadelfiaförsamlingen, Frälsningsarmén, Gatans lag FF, Ny gemenskap, Situation Stockholm och Stockholms stadsmmission.

Enkät 3 – Akutboenden, socialförvaltningens uppsökarenhet, beroendeakuter

Enkäten vände sig till socialförvaltningens uppsökarenhet, samtliga akutboenden i staden samt de beroendeakuter inom regionen som kommer i kontakt med personer som lever i hemlöshet.

Antal enkäter	Antal svarande
Enkät 1 – Stadsdelsförvaltningar/EFH	2 202
Enkät 2 - Frivilligorganisationer	111
Enkät 3 – Akutboenden, uppsökarenheten, beroendeakuter	66
TOTALT	2 379

Mätperiod

Aktuell mätperiod var den 25 september 2020. En enkätlänk skickades ut på morgonen den 25 september till på förhand utsedda kontaktpersoner i verksamheterna som i sin tur ansvarade för att vidarebefordra länken till den person som skulle fylla i enkäten. De svarande hade två veckor på sig att inkomma med svar.

Två veckor innan enkäten skickades ut fick alla kontaktpersoner ett instruktionsbrev med detaljerade uppgifter om hur förfarandet skulle gå till. Under perioden då enkäten var öppen skickades två påminnelser till kontaktpersonerna.

UNO-kod

De kartlagda personerna är anonyma, men för att undvika dubbelregistrering har varje enkät kodats med en så kallad UNO- kod som består av initialer i för och efternamn samt födelseår och födelsedag. Dubbletter har rensats bort enligt principen att först inkomna enkät har räknats. Undantaget är inkomna enkäter från stadsdelsförvaltningarna (Enkät 1) som har haft företräde även om de inte varit inkomna först. Detta då Enkät 1 innehåller fler frågor än övriga enkätvarianter och därmed mer information om dem som befinner sig i en hemlöshetsituation.

Bortfallsanalys

Det är svårt att uppskatta hur många personer som lever i hemlöshet som av olika anledningar inte kommit med i kartläggningen. Det kan till exempel finnas olika tolkningar hos de svarande av definitionen av hemlöshet, vilket kan leda till under- och överrapportering. Ett antal av frågorna bygger också på den svarandes subjektiva bedömning av personens livssituation, problematik och stödbehov. Det vi vet är att antal enkäter som exkluderats på grund av att det inkommit dubbletter eller att UNO- koden varit felaktigt ifylld var sammanlagt 349 stycken fördelade enligt nedan:

Enkät	Antal bortrensade
Enkät 1- Stadsdelsförvaltningar/EFH	230
Enkät 2 - Frivilligorganisationer	29
Enkät 3 - Akutboenden, uppsökarenheten, beroendeakuter	90
TOTALT	349

Jämförbarhet med tidigare kartläggningar

För att möjliggöra jämförelser med tidigare kartläggningar har till stora delar ett liknande sätt att inhämta uppgifter använts vid denna kartläggning som vid tidigare kartläggningar. Vissa förändringar av frågornas formuleringar och upplägg har gjorts utifrån erfarenheter från tidigare genomförda kartläggningar. Följande förändringar har genomförts i samband med 2020 års kartläggning:

- Enkäten har setts över och vissa språkliga justeringar har gjorts.
- Hemlöshetsituationerna *Häkte, fängelse, sjukhus etc.* definieras från och med 2020 års kartläggning som akuta, istället för som tidigare stadigvarande boendesituationer, vilket grundar sig i socialnämndens förslag till *Program för att motverka hemlöshet 2020-2025*.
- Fråga 11b angående kännedom om daglig sysselsättning som fanns med i 2018 års kartläggning är på grund av omfattande svarsbortfall i den kartläggningen borttagen ur denna kartläggning.
- Vissa justeringar av svarsalternativen har gjorts avseende frågorna 8a respektive 12b.

Redovisning av resultat

I tabellerna som redovisar inkomna svar från inrapporterande enheter redovisas med hänsyn till integritetsskäl inte antal svar som understiger fyra. Dessa svar har ersatts med en asterisk (*).

Det bör också beaktas att kartläggningen enbart ger en överblicksbild över hur hemlöshetsituationen såg ut den 25 september 2020.

Personer i hemlöshet i Stockholms stad 25 september 2020

Antal personer i hemlöshet

Tabell 1a: Antalet personer i hemlöshet fördelade på stadsdelsförvaltningar och socialförvaltningens enhet för hemlösa (EFH) åren 2010-2020

Stadsdelsförvaltning/SOF	2020	2018	2016	2014	2012	2010
Socialförvaltningen/Enheten för hemlösa	467	384	521	502	645	635
Rinkeby-Kista	156	144	169	327	162	163
Spånga-Tensta	208	135	155	174	165	157
Hässelby-Vällingby	142	164	88	154	193	180
Bromma	101	119	85	131	72	106
Kungsholmen	64	15	70	69	78	92
Norrmalm	53	40	57	64	83	67
Östermalm	54	52	72	74	90	63
Södermalm	182	223	157	151	168	219
Enskede-Årsta-Vantör	193	260	142	216	274	329
Skarpnäck	128	167	201	189	149	178
Farsta	167	161	167	139	239	214
Hägersten-Älvsjö	135	145	202	174	153	191
Skärholmen	209	198	108	68	136	140
Vet ej	9	22	22	9	0	0
Övriga*	111	210	204	210	259	248
Total	2379	2439	2420	2651	2866	2982

*I gruppen övriga ingår personer i hemlöshet som rapporterats in från frivilligorganisationerna. Dessa har inte tillfrågats om vilken stadsdel personen tillhör.

Totalt ingår 2 379 personer i kartläggningen för 2020 vilket innebär en minskning med 60 personer i jämförelse med kartläggningen som genomfördes 2018.

Antalet inrapporterade personer i hemlöshet har ökat i sju stadsdelsförvaltningar, samt på Enheten för hemlösa, jämfört med 2018. Den största ökningen har skett på Enheten för hemlösa, där antalet inrapporterade har ökat med 83 personer jämfört med 2018 års kartläggning, följt av stadsdelen Spånga-Tensta där antalet inrapporterade har ökat med 73 personer. Vad gäller det ökade antalet inrapporterade från Enheten för hemlösa så är ökningen i linje med ökningen av antalet unika individer som var aktuella på enheten år 2018 respektive år 2020. En del av ökningen antas bero på att enhetens mottagningsfunktion tidigare använde ett annat journalföringssystem än övriga enheten, vilket medförde att klienter som hanterades i det separata systemet då inte räknades som aktuella ärenden på Enheten för hemlösa. Det förhållandet att avhopparverksamheten har lokaliserats till Enheten för hemlösa bidrar också till att ärendeantalet har ökat.

Kartläggning - Personer i hemlöshet i Stockholms stad 10 (41)

I sex stadsdelsförvaltningar har antalet inrapporterade personer minskat jämfört med år 2018. Den största minskningen har skett i Enskede-Årsta-Vantör där antalet inrapporterade fall har minskat med 67 personer följt av stadsdelen Södermalm där antalet inrapporterade minskat med 41 personer jämfört med 2018 års kartläggning.

Tabell 1b: Antal och andel personer i hemlöshet fördelade på kön i jämförelse mellan åren 2010-2020

År	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)	Samtliga
2020	741	31%	1638	69%	2379
2018	812	33%	1627	67%	2439
2016	735	30%	1685	70%	2420
2014	788	30%	1835	69%	2651
2012	783	27%	2059	72%	2866
2010	767	26%	2215	74%	2982

69 procent av de personer som rapporterats in till 2020 års kartläggning är män medan 31 procent är kvinnor. Sedan år 2018 har andelen inrapporterade kvinnor minskat med två procentenheter medan det omvända gäller för män.

Tabell 1c: Antal personer i hemlöshet år 2020 fördelade på kön och stadsdelsförvaltning/EFH

Stadsdelsförvaltning/EFH	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)	Total	Andel (%)
Socialförvaltningen/Enheten för hemlösa	79	11%	388	25%	467	21%
Rinkeby-Kista	63	9%	93	6%	156	7%
Spånga-Tensta	65	9%	143	9%	208	9%
Hässelby-Vällingby	45	6%	97	6%	142	6%
Bromma	37	5%	64	4%	101	4%
Kungsholmen	18	3%	46	3%	64	3%
Norrmalm	14	2%	39	3%	53	2%
Östermalm	14	2%	40	3%	54	2%
Södermalm	70	10%	112	7%	182	8%
Enskede-Årsta-Vantör	75	10%	118	8%	193	9%
Skarpnäck	54	8%	74	5%	128	6%
Farsta	54	8%	113	7%	167	7%
Hägersten-Älvsjö	48	7%	87	6%	135	6%
Skärholmen	80	11%	129	8%	209	9%
Ingen uppgift	*	0%	7	0%	9	0%
Total	718	100%	1550	100%	2268**	100%

**I den här tabellen redovisas inte samtliga 2 379 personer som inrapporterats då 111 personer saknar uppgift om stadsdelsförvaltning/SOF.

Enheten för hemlösa har rapporterat in flest antal män, 388 stycken följt av Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning som rapporterat in 143 stycken. Skärholmens stadsdelsförvaltning har i sin tur rapporterat in flest kvinnor, 80 stycken, tätt följt av Enheten för hemlösa som rapporterat in 79 stycken under 2020 års kartläggning.

Åldersfördelning

Tabell 2a: Antalet personer i hemlöshet år 2020 fördelade på kön och åldersgrupper

Åldersgrupp	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)	Total	Andel (%)
20-25 år	116	16%	146	9%	262	11%
26-64 år	593	80%	1349	82%	1942	82%
65 år och äldre	32	4%	143	9%	175	7%
Total	741	100%	1638	100%	2379	100%

Kartläggningens målgrupp är personer från 20 år och uppåt. Exakt ålder kan ibland vara något osäkert då frivilligorganisationer och uppsökarenheten inte har någon skyldighet att ta reda på den enskilde personens personnummer.

262 av de inrapporterade personerna är i åldersgruppen 20–25 år vilket är en minskning med 16 personer jämfört med 2018 då det rapporterades in 278 personer ur den aktuella åldersgruppen.

Den största åldersgruppen är, i likhet med 2018 års kartläggning, den mellan 26-64 år. Totalt har 1 942 personer inrapporterats i den här åldersgruppen vilket utgör en minskning med 11 personer jämfört med 2018. Däremot ökar antalet inrapporterade personer i gruppen 65 år och äldre. Mellan 2018 och 2020 ökade antalet inrapporterade från 167 till 175 personer i den aktuella åldersgruppen, vilket innebär en ökning med 8 personer.

Tabell 2b: Antal män och kvinnor fördelade i åldersgrupper 65 år och äldre samt totalt

Ålder	Kvinna	Man	Total
65	*	26	29
66	5	10	15
67	4	15	19
68	*	11	13
69	*	13	13
70	*	16	17
71	*	6	7
72	*	6	7
73	4	7	11
74	*	6	9
75+	8	27	35
Total	32	143	175

Kartläggning - Personer i hemlöshet i Stockholms stad 12 (41)

Av de 175 personer i åldersgruppen 65 år och äldre som rapporterats in till kartläggningen var 32 personer (18 %) kvinnor och 143 personer (82 %) var män. Andelen kvinnor i åldersgruppen är betydligt lägre än för alla inrapporterade (31 %). Det har skett en ökning av antalet män med 17 personer och en minskning av antalet kvinnor med 9 personer i den aktuella åldersgruppen jämfört med kartläggningen 2018.

Födelseland

Tabell 3a: Uppgift om födelseland, totalt

Födelseland	Antal	Andel (%)
Sverige	1203	55%
Finland	68	3%
Övriga Norden (Danmark, Island, Norge)	6	0%
Europa (utom Norden)	99	4%
Asien	267	12%
Afrika	369	17%
Nordamerika	8	0%
Syd- och Centralamerika	38	2%
Oceanien (inkl. Australien och Nya Zeeland)	*	0%
Vet ej	143	6%
Total	2202	100%

Frågan om födelseland förekommer enbart i den enkät som ställts till stadsdelsförvaltningarna och Enheten för hemlösa. Utifrån dessa siffror går det att konstatera 55% av de inrapporterade personerna uppges vara födda i Sverige, vilket är samma nivå som i 2018 års kartläggning.

369 personer (17 %) uppges i sin tur vara födda i ett land i Afrika, vilket andelsmässigt innebär en mindre minskning från 18 procent i 2018 års kartläggning. 267 inrapporterade personer (12%) uppges vara födda i ett land i Asien vilket istället innebär en mindre ökning andelsmässigt från 11 procent 2018.

Tabell 3b: Födelseland fördelat på kön

Födelseland	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)
Sverige	390	55%	813	54%
Finland	26	4%	42	3%
Övriga Norden (Danmark, Island, Norge)	*	0%	5	0%
Europa (utom Norden)	32	5%	67	4%
Asien	82	12%	185	12%
Afrika	111	16%	258	17%
Nordamerika	5	1%	*	0%
Syd- och Centralamerika	15	2%	23	2%
Oceanien (inkl. Australien och Nya Zeeland)	*	0%	*	0%
Vet ej	45	6%	98	7%

Total	707	100%	1495	100%
--------------	------------	-------------	-------------	-------------

Skillnaderna mellan kvinnor och män avseende födelseland är genomgående små.

Tabell 3c: Period som den utlandsfödda personen i hemlöshet har bott i Sverige

Hur länge har personen bott i Sverige?	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)	Total	Andel (%)
Upp till två år	68	21%	55	8%	123	12%
2-5 år	40	13%	95	14%	135	14%
5-8 år	37	12%	95	14%	132	13%
8 år eller längre	120	38%	317	46%	437	44%
Vet ej	52	16%	120	18%	172	17%
Total	317	100%	682	100%	999	100%

Frågan om hur länge en person har bott i Sverige ställdes för första gången i 2018 års kartläggning. Tabellen är en följdfråga på tabell 3b och gäller de personer som inte är födda i Sverige.

En stor andel (44 %) av de utlandsfödda personerna uppskattas ha bott i Sverige i åtta år eller längre, vilket innebär en minskning på fem procentenheter jämfört med kartläggningen 2018 då andelen var 49 procent.

Av männen uppskattas 46 procent ha bott i Sverige 8 år eller längre medan motsvarande för kvinnor är 38 procent. Stora skillnader mellan könen finns också bland de som uppskattats ha bott i Sverige färre än två år. Där är andelen kvinnor (21 %) 13 procentenheter större än andelen män (8 %). Dessa skillnader mellan män och kvinnor återfanns även i 2018 års kartläggning.

Aktualitet på stadsdelsförvaltning/enheten för hemlösa

Tabell 4a: Antalet personer i hemlöshet fördelade på inrapporterade enheter inom respektive stadsdelsförvaltning/EFH

Stadsdelsförvaltning/SOF	Vuxen/misbruk	Ekonomiskt bistånd	Socialpsykiatri	Omsorg om personer med funktionsnedsättning	Äldreomsorg	Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck (RVT)	Total
Socialförvaltningen/Enheten för hemlösa	217	151	62	*	15	5	452
Rinkeby-Kista	41	69	34	*	*	5	150
Spånga-Tensta	70	108	15	5	9	*	207
Hässelby-Vällingby	51	47	26	17	*	*	142
Bromma	34	31	30	*	*	*	98
Kungsholmen	39	*	15	*	*	7	64
Norrmalm	26	*	6	4	11	*	48
Östermalm	32	*	11	*	8	*	53
Södermalm	93	4	54	5	8	13	177
Enskede-Årsta-Vantör	97	60	15	*	*	12	186
Skarpnäck	39	29	51	*	*	4	127
Farsta	35	83	8	*	30	7	163
Hägersten-Älvsjö	70	19	33	*	*	*	128
Skärholmen	60	100	44	*	*	*	207
Total	904	702	404	41	89	62	2202

Frågan om inrapporterade personers tillhörighet till en enhet på stadsdelsförvaltning har enbart ställts i enkäten till stadsdelsförvaltningar/EFH. En person har bara räknats en gång (se mer om bortrensning av dubletter i inledningsavsnittet). Det innebär att en person i praktiken kan vara aktuell på flera enheter, men enbart redovisas som aktuell på en enhet i denna kartläggning.

Flest antal personer har rapporterats in från vuxen/missbruksenheter, 904 personer vilket utgör 41 procent av de inrapporterade. Det är en mindre minskning jämfört med 2018 då enheter för vuxen/missbruk rapporterade in 43 procent av personerna. Enheter för ekonomiskt bistånd står för 702 av de inrapporterade personerna vilket utgör 32 procent av totalen. Detta innebär i sin tur en mindre minskning på två procentenheter jämfört med kartläggningen 2018 då motsvarande andel var 34 procent. 404 personer (18 %) har rapporterats in från socialpsykiatriska enheter medan äldreomsorgen har rapporterat in 89 personer (4 %), vilket också det innebär en ökning jämfört med 2018 då 67 personer rapporterades in från äldreomsorgen.

Kontakt med frivilligorganisationer

Tabell 5a: Antal personer inrapporterade från frivilligorganisationer, totalt samt fördelade på kön

Verksamhetens namn	Kvinna	Man	Total
Stockholms Stadsmission BoKlara	4	*	4
Convictus	4	5	9
Convictus Råd & Stöd	*	8	11
Equals QvinnoQraft	*	*	*
Ny Gemenskap Södermalm	*	*	4
Ny Gemenskap Västberga	*	12	13
Ny Gemenskap Östermalm	*	9	9
Ny Gemenskap Norrmalm	4	4	8
Situation Stockholm	4	13	17
Stockholms Stadsmission BoCenter	*	34	34
Total	23	88	111

De frivilligorganisationer som möter personer i hemlöshet har getts möjlighet att svara på enkäten. År 2020 har enkäten skickats ut till sammanlagt tio frivilligorganisationer, varav fem har besvarat enkäten. Sammanlagt har 111 personer rapporterats in från frivilligorganisationer, vilket kan jämföras med år 2018 då frivilligorganisationer rapporterade in 166 personer.

En delförklaring till denna minskning skulle kunna vara att enkätsvar från stadsdelsförvaltning prioriterats vid förekomst av dubletter, då enkäterna ställda till stadsdelsförvaltningar är mer utförliga avseende bakgrundsuppgifter än de enkäter som skickas till frivilligorganisationer. Det går heller inte att utesluta att den ansträngda situation som följt av covid-19 påverkat frivilligorganisationernas möjligheter att rapportera till kartläggningen.

Tabell 5b: Fråga om aktualitet inom socialtjänsten i Stockholms stad under någon period de senaste sex månaderna, totalt samt fördelat på kön

Kontakt med socialtjänsten	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)	Total	Andel (%)
Ja	15	65%	42	48%	57	51%
Nej	*	4%	27	31%	28	25%
Vet ej	7	30%	19	22%	26	23%
Total	23	100%	88	100%	111	100%

Tabell 5b redovisar en följdfråga till tabell 5a. Här har frivilligorganisationerna fått svara på om de haft kännedom om att personen som lever i hemlöshet har varit aktuell hos socialtjänsten under de senaste sex månaderna. Frivilligorganisationerna har uppgett att 57 personer (51 %) av de personer de rapporterat in har haft kontakt med socialtjänsten, medan 28 personer (25 %) inte har haft socialtjänstkontakt. För 26 personer (23 %) är det oklart för de inrapporterade organisationerna om den aktuella personen har haft socialtjänstkontakt under de senaste sex månaderna.

Personer inrapporterade från akutboenden, uppsökarenhet respektive beroendeakuter

Tabell 6a: Antal personer inrapporterade från akutboenden, socialförvaltningens uppsökarenhet samt landstingsenheter, totalt samt fördelat på kön

Rapporterande enhet	Antal	Andel (%)
Aspuddens akutboende	6	9%
BoCenter Stadsmissionen	6	9%
BoKlara Stadsmissionen	*	2%
Grimman	11	17%
Hvilan	*	5%
Midsommarkransen	15	23%
Skarpnäcksgården, H-huset	*	2%
Uppsökarenheten	*	3%
Vårdgivare inom regionen m.m.	21	32%
Total	66	100%

Akutboenden, socialförvaltningens stadsövergripande uppsökarenhet och landstingsenheter som möter personer i hemlöshet har haft möjlighet att besvara enkäten. De vårdgivare inom regionen som fått möjlighet att besvara enkäten är beroendeakuter. Beroendeakuterna står för en betydligt större andel (32 %) av de inrapporterade än vad de gjorde år 2018 när de endast stod för sju procent av antalet inrapporterade personer i denna kategori.

Boendesituationer 25 september 2020

Tabell 7a: Boendesituation för kartlagda personer 25 september 2020, totalt samt fördelat på kön

Boendesituation 25 september 2020	Kvinna	Andel(%)	Man	Andel(%)	Total	Andel(%)
Akutboende via Tak över huvudet-garantin	22	3%	68	4%	90	4%
Akutboende via stadsdelsförvaltning	53	7%	144	9%	197	8%
Campingplats	*	0%	5	0%	7	0%
Vandrarhem/hotell	129	17%	206	13%	335	14%
Tillfälligt kontraktslöst boende hos vän/släkting/bekant	68	9%	116	7%	184	8%
Sover ute	22	3%	92	6%	114	5%
Häkte, fängelse, sjukhus eller liknande (LVM-institution)	21	3%	89	5%	110	5%
Behandlingshem	9	1%	25	2%	34	1%
HVB inom socialpsykiatri	37	5%	76	5%	113	5%
HVB inom missbruk	14	2%	56	3%	70	3%
Träningslägenhet via socialtjänsten	180	24%	329	20%	509	21%
Jourlägenhet via socialtjänsten	29	4%	6	0%	35	1%
Stödboende med krav på drogfrihet (ej socialpsykiatriens stödboende inom valfrihet)	46	6%	202	12%	248	10%
Lågtröskelboende (stödboende med drogtolerans)	12	2%	82	5%	94	4%
Stödboende med omvårdnadsinriktning	20	3%	40	2%	60	3%
Familjehem	4	1%	5	0%	9	0%
Skyddat boende	29	4%	*	0%	32	1%
Kollektivboende	*	0%	*	0%	*	0%
Vet ej	43	6%	92	6%	135	6%
Total	741	100%	1637	100%	2378	100%

Denna tabell inkluderar inrapporterade svar från samtliga svarande organisationer. Den vanligaste boendesituationen var träningslägenhet via socialtjänsten. Totalt bodde 509 av alla inrapporterade personer (21 %) i en träningslägenhet vid mättillfället. Träningslägenhet var också den vanligaste boendesituationen vid förra kartläggningen 2018 och då bodde 19 procent av de inrapporterade i träningslägenhet. Träningslägenhet är den vanligaste boendesituationen för både män och kvinnor. Den näst vanligaste boendesituationen totalt var vandrarhem/hotell (14 %) följt av stödboende med krav på drogfrihet (10 %). Kvinnor tenderar i högre utsträckning vara boende på vandrarhem/hotell jämfört med män medan män i högre utsträckning är boende på stödboende med krav på drogfrihet.

Tabell 7b: Boendesituation för kartlagda personer 65 år och äldre 25 september 2020, totalt samt fördelat på kön

Boendesituation 25 september 2020 för personer 65 år och äldre	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)	Total	And. (%)
Akutboende via stadsdelsförvaltning	*	0%	10	7%	12	7%
Campingplats	0	0%	*	0%	*	0%
Vandrarhem/hotell	4	13%	6	4%	10	6%
Tillfälligt kontraktslöst boende hos vän/släkting/bekant	0	0%	7	5%	7	4%
Sover ute	2	6%	12	8%	14	8%
Häkte, fängelse, sjukhus eller liknande (LVM-institution)	0	0%	*	0%	*	0%
HVB inom socialpsykiatri	6	19%	10	7%	16	9%
HVB inom missbruk	6	19%	23	16%	29	17%
Träningslägenhet via socialtjänsten	*	0%	18	13%	20	11%
Stödboende med krav på drogfrihet (ej socialpsykiatrins stödboende inom valfrihet), exempelvis Lönnen	*	0%	17	12%	20	11%
Lågtröskelboende (stödboende med drogtolerans), exempelvis Västberga	*	0%	17	12%	18	10%
Stödboende med omvårdnadsinriktning, (exempelvis Edshemmet och Ljungbacken – ej Gamlebo)	4	13%	15	10%	19	11%
Vet ej	2	6%	4	3%	6	3%
Total	32	100%	143	100%	175	100%

Den här tabellen redovisar uppgifter som inte tidigare förekommit i rapporter från kartläggningar av personer i hemlöshet i Stockholms stad. Den visar boendesituationen för personer som är 65 år och äldre.

Tabellen visar att 47 personer befann sig i det som räknas som en mer akut boendesituation, vilket motsvarar 27 procent av samtliga personer i åldersgruppen 65 år och äldre. 128 personer, 73 procent, befann sig i en mer stadigvarande boendesituation. Motsvarande andel för samtliga personer i kartläggningen är 48 procent, vilket framgår av tabell 7c.

Stadigvarande boendesituationer

Tabell 7c: Stadigvarande boendesituation fördelat på stadsdelsförvaltning/EFH, totalt

Mer stadigvarande boendesituation 25 sep.	SOF/Enheten för hemlösa	Rinkeby-Kista	Spånga-Tensta	Hässelby-Vällingby	Bromma	Kungsholmen	Norrmalm	Östermalm	Södermalm	Enskede-Årsta-Vantör	Skarpnäck	Farsta	Hägersten-Älvsjö	Skärholmen	Ingen uppgift	Total
Behandlingshem	*	4	8	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	8	*	34
HVB inom socialpsykiatri	12	6	8	5	8	6	8	4	12	4	5	7	15	13	*	113
HVB inom missbruk	12	6	6	*	*	*	8	*	*	*	4	21	5	*	*	70
Träningslägenhet via socialtjänsten	44	31	52	45	39	25	6	13	43	54	45	9	49	49	*	509
Stödboende med krav på drogfrihet (ej socialpsykiatrins stödboende inom valfrihet)	41	4	25	16	6	5	12	18	29	25	7	17	11	26	*	248
Lågtröskelboende (stödboende med drogtolerans)	35	*	4	6	*	4	*	*	10	9	5	8	*	4	*	94
Stödboende med omvårdnadsinriktning	11	5	4	*	*	*	*	*	8	4	*	4	*	14	*	60
Familjehem	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	9
Kollektivboende	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Total	159	56	107	77	56	44	39	42	105	99	72	67	87	114	1	1139

I denna tabell ingår de boendesituationer från tabell 7a som anses vara av mer stadigvarande karaktär. Resultaten är uppdelade på de olika stadsdelsförvaltningarna samt enheten för hemlösa. En skillnad jämfört med tidigare års kartläggning 2018 är att boendesituationerna häkte, fängelse, sjukhus eller liknande inte finns med i tabellen över stadigvarande boendesituationer utan har flyttats till tabellen över akuta boendesituationer.

Tabellen visar att 1 139 personer rapporterats befinna sig i boendesituationer som definieras som mer stadigvarande den 25 september 2020. Antalet motsvarar 48 procent av det totala antalet personer som rapporterats in till kartläggningen. Det är en ökning med fyra procentenheter jämfört med kartläggningen 2018, då andelen personer som uppgavs befinna sig i en mer stadigvarande boendesituation var 45 procent.

Kartläggning - Personer i hemlöshet i Stockholms stad
20 (41)

Tabell 7d: Stadigvarande boendesituationer totalt samt fördelat på kön

Mer stadigvarande boendesituation 25 sep.	Kvinna	Andel(%)	Man	Andel(%)	Total	Andel(%)
Behandlingshem	9	3%	25	3%	34	3%
HVB inom socialpsykiatri	37	11%	76	9%	113	10%
HVB inom missbruk	14	4%	56	7%	70	6%
Träningslägenhet via socialtjänsten	180	56%	329	40%	509	45%
Stödboende med krav på drogfrihet (ej soc.psykiatrins stödboende inom valfrihet)	46	14%	202	25%	248	22%
Lågtröskelboende (stödboende med drogtolerans)	12	4%	82	10%	94	8%
Stödboende med omvårdnadsinriktning	20	6%	40	5%	60	5%
Familjehem	4	1%	5	1%	9	1%
Kollektivboende	*	0%	*	0%	*	0%
Total	323	100%	816	100%	1139	100%

Av de boendesituationer som anses vara av mer stadigvarande karaktär är träningslägenhet via socialtjänsten den totalt sett vanligaste boendesituationen och var aktuell för 45 procent av alla som befann sig i en stadigvarande boendesituation. Det är också den vanligaste boendesituationen för både kvinnor och män.

Den näst vanligaste stadigvarande boendesituationen var stödboende med krav på drogfrihet (22 %). Stödboende också den näst vanligaste stadigvarande boendesituationen för både kvinnor och män där 14 procent av kvinnorna och 25 procent av männen uppgavs vara boende. Detta innebär en ökning av andelen kvinnor med fyra procentenheter och en ökning av andelen män med sex procentenheter i denna boendeform jämfört med 2018 års kartläggning.

Av de personer som befann sig i en boendesituation av mer stadigvarande karaktär den 25 september 2020 var 28 procent kvinnor och 72 procent män, vilket är samma nivå som 2018.

Akuta boendesituationer

Tabell 7e: Antal personer i en akut boendesituation fördelade på stadsdelsförvaltning/EFH samt totalt

Akut boendesituation 25 sep.	SOF/EFH	Rinkeby-Kista	Spånga-Tensta	Hässelby-Vällingby	Bromma	Kungsholmen	Norrmalm	Östermalm	Södermalm	Enskede-Årsta-Vantör	Skarpnäck	Farsta	Hägersten-Älvsjö	Skärholmen	Ingen uppgift	Total
Akutboende via Tak över huvudet-garantin	21	9	12	4	*	*	*	*	*	6	*	10	*	11	*	90
Akutboende via stadsdelsförvaltning	56	12	19	6	13	*	4	*	23	11	*	29	6	6	*	197
Campingplats	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	7
Vandrarhem/hotell	84	45	30	15	14	*	*	*	10	27	18	16	13	45	*	335
Tillfälligt kontraktslöst boende hos vän/släkting/bekant	30	14	16	19	6	9	*	4	9	13	10	13	4	18	*	184
Sover ute	27	*	4	5	*	*	*	*	4	5	4	5	*	*	*	114
Häkte, fängelse, sjukhus eller liknande (LVM-institution)	37	8	11	7	*	*	*	*	8	6	7	13	6	4	*	110
Jourlägenhet via socialtjänsten	*	*	*	*	*	*	*	*	10	10	*	*	*	*	*	35
Skyddat boende	*	*	*	*	*	*	*	*	5	7	*	6	*	*	*	32
Total	256	91	95	60	39	19	12	10	72	85	52	92	35	91	6	1104

I denna tabell anges de boendesituationer från tabell 7a som enligt staden anses vara av akut karaktär. En skillnad jämfört med 2018 års kartläggning är att *Häkte, fängelse, sjukhus eller liknande* från och med 2020 års kartläggning definieras som akuta boendesituationer.

Tabellen visar att 1 104 personer som hade kontakt med en stadsdelsförvaltning/EFH den 25 september 2020 befann sig i en mer akut boendesituation. Antalet personer motsvarar 46 procent av samtliga till kartläggningen inrapporterade personer och innebär en minskning jämfört med 2018 då 49 procent av personerna i kartläggningen befann sig i en mer akut boendesituation under mätidygnet.

Den vanligaste akuta boendesituationen i staden totalt var boende på vandrarhem eller hotell, där 335 personer (30 %) uppgavs vara boende. Den näst vanligaste akuta boendesituationen var akutboende via stadsdelsförvaltningen där 197 personer (18 %) uppgavs vara boende. Noterbart är också att 90 personer fått akutboende via Tak över huvudet-garantin (TÖG).

Den tredje vanligaste boendesituationen var tillfälligt kontraktslöst boende hos vän/släkting/bekant och 184 personer (17 %) uppgavs befinna sig i denna situation. Detta är en relativt stor skillnad jämfört med år 2018 då tillfälligt kontraktslöst boende var den vanligaste boendeformen och omfattade 21 procent av alla personer som då befann sig i någon akut boendesituation.

Kartläggning - Personer i hemlöshet i Stockholms stad
22 (41)

114 personer (10 %) uppgavs vid tidpunkten för mätningen sova utomhus, vilket är en minskning jämfört med år 2018 då 163 personer (14 %) uppgavs sova ute.

Tabell 7f: Antal personer i en akut boendesituation fördelade efter kön samt totalt

Akut boendesituation 25 sep.	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)	Total	Andel (%)
Akutboende via Tak över huvudet-garantin TÖG	22	6%	68	9%	90	8%
Akutboende via stadsdelsförvaltning	53	14%	144	20%	197	18%
Campingplats	*	1%	5	1%	7	1%
Vandrarhem/hotell	129	34%	206	28%	335	30%
Tillfälligt kontraktslöst boende hos vän/släkting/bekant	68	18%	116	16%	184	17%
Sover ute	22	6%	92	13%	114	10%
Häkte, fängelse, sjukhus eller liknande (LVM-institution)	21	6%	89	12%	110	10%
Jourlägenhet via socialtjänsten	29	8%	6	1%	35	3%
Skyddat boende	29	8%	*	0%	32	3%
Total	375	100%	729	100%	1104	100%

För kvinnor var vandrarhem eller hotell den vanligaste akuta boendesituationen (34 %), följt av tillfälligt kontraktslöst boende hos vän/släkting/bekant (18 %). För män var vandrarhem eller hotell den vanligaste akuta boendesituationen (30 %) följt av akutboende via stadsdelsförvaltning (18 %).

För kvinnor var vandrarhem eller hotell (38 %) respektive tillfälligt kontraktslöst boende hos vän/släkting/bekant (21 %) de vanligaste akuta boendeformerna också år 2018, medan det finns skillnader gällande mäns akuta boendesituationer. År 2018 var den vanligaste akuta boendesituationen för män tillfälligt kontraktslöst boende hos vän/släkting/bekant (21 %), följt av akutboende-nattlogi (21 %).

Boendesituationen skyddat boende var aktuell för 29 kvinnor, motsvarande åtta procent. År 2018 befann sig sex procent av kvinnorna i skyddat boende under mätdygnet.

Av de personer som befann sig i en boendesituation av mer akut karaktär den 25 september 2020 var 34 procent kvinnor och 66 procent män.

Bedömning av långsiktiga boendialternativ för personer i akut hemlöshet

Tabell 7g: Vad personen i akut hemlöshet anses klara av för stadigvarande boendelösning, totalt

Boendesituation 25 sep.	Bedöms vara rätt placerad – personen har den långsiktiga boendelösning som tillodoser hans/hennes behov av stöd	Klarar av egen lägenhet utan stöd	Klarar av egen lägenhet med stöd	Försökslägenhet via socialtjänsten	Bostad först via socialtjänsten	HVB inom socialpsykiatri	HVB inom missbruk	Stödboende inom vuxen/missbruk	Stödboende inom socialpsykiatri (LOV)	Omvårdnadsboende	Bostad med särskild service SoL (Gruppboend)	Bostad med särskild service LSS (Gruppboend/Serviceboend)	Särskilt boende inom äldreomsorgen (exempel servicehus/vård och omsorgsboende/profilboende)	Familjehem	Träningslägenhet via socialtjänsten	SHIS avtalat boende	SHIS boende med stöd (inklusive boende för personer med erfarenhet av relationsvård)	SHIS boende för familj	Vet ej
Akutboende via Tak över huvudet-garantin TÖG	*	16	10	*	7	*	*	18	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	17
Akutboende via stadsdelsförvaltning	*	24	29	5	23	5	8	47	*	6	*	*	*	*	6	*	*	*	30
Campingplats	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	3
Vandrarhem/hotell	*	146	53	14	*	4	*	22	*	*	4	*	*	*	18	9	9	9	32
Tillfälligt kontraktslöst boende hos vän/släkting/bekant	*	51	42	5	6	*	*	28	*	*	*	*	*	*	14	4	4	*	18
Sover ute	*	13	20	4	11	*	4	25	4	*	*	*	*	*	5	*	*	0	19
Häkte, fängelse, sjukhus eller liknande (LVM-institution)	7	9	11	*	7	4	*	15	*	*	4	*	*	*	10	*	*	*	31
Jourlägenhet via socialtjänsten	*	13	10	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	4	*	*	*	3
Skyddat boende	*	11	9	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	5
Total	15	285	185	35	57	18	20	156	9	12	15	10	8	4	61	19	25	12	158

Totalt 1 104 personer i hemlöshet har rapporterats befinna sig i en mer akut boendesituation vid mättillfället den 25 september 2020. De som besvarat enkäten har också fått göra en bedömning av vilken form av stadigvarande boendeform som de anser att personen som befinner sig i en mer akut boendesituation kan klara av.

285 personer (26 %) i någon akut boendesituation bedöms klara av att bo i egen lägenhet utan stöd. Ytterligare 31 personer (3 %) bedöms kunna bo inom SHIS boendeformer *Boende för familj* respektive *Avtalat boende*. Då personellt stöd, motsvarande boendestöd, inte ingår i de boendeformerna kan det totala antalet personer i akuta boendesituationer som bedöms klara av egen lägenhet anses vara 314 stycken, motsvarande 29 procent. Det är en minskning jämfört med år 2018, då 390 personer (33 %) bedömdes klara av att bo i egen lägenhet utan stöd. Störst andel av de som anses klara egen lägenhet utan stöd bodde vid mättillfället på vandrarhem eller hotell (146 personer) följt av tillfälligt kontraktslöst boende (51 personer).

185 personer (33 %) i någon akut boendesituation bedöms klara av att bo i egen lägenhet med stöd (inkl. försöks- och träningslägenhet, Bostad först samt boendeformen *Boende med stöd* inom SHIS). Vid kartläggningen år 2018 bedömdes 35 procent av personerna som befann sig i någon akut boendesituation kunna bo i egen lägenhet med stöd.

252 personer (23 %) bedöms vara i behov av ett boende med tillgång till personalstöd dygnet runt (HVB inom socialpsykiatri, HVB inom missbruk, stödboende, omvårdnadsboende, familjehem, gruppboende resp. serviceboende, särskilt boende inom äldreomsorgen).

Tabell 7h: Vad personen i akut hemlöshet anses klara av för stadigvarande boendelösning, kvinnor

Boendesituation 25 sep. (Kvinnor)	Akutboende via Tak över huvudet-garantin TÖG	Akutboende via stadens befäringstjänst	Campingplats	Vandrarhem/hotell	Tillfälligt kontraktslöst boende hos vän/släktning/bekant	Sover ute	Häkte, fängelse, sjukhus eller liknande (LVM-institution)	Jourlägenhet via socialtjänsten	Skyddat boende
Bedöms vara rätt placerad – personen har den långsiktiga boendelösning som tillgodoser hennes behov av stöd	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Klarar av egen lägenhet utan stöd	5	9	*	62	18	*	*	13	11
Klarar av egen lägenhet med stöd	4	8	*	21	19	*	*	8	7
Försöklägenhet via socialtjänsten	*	*	*	6	*	*	*	*	*
Bostad först via socialtjänsten	*	*	*	*	*	5	*	*	*
HVB inom socialpsykiatri	*	*	*	*	*	*	*	*	*
HVB inom missbruk	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Stödboende inom vuxen/missbruk	4	11	*	6	10	*	4	*	*
Stödboende inom socialpsykiatri (LOV)	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Omvårdnadsboende	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Bostad med särskild service SoL (Gruppboende)	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Bostad med särskild service LSS (Gruppboende/Serviceboende)	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Särskilt boende inom äldreomsorgen (exempel servicehus/vård och omsorgsboende/profilboende)	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Familjehem	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Träningslägenhet via socialtjänsten	*	*	*	4	5	*	4	4	*
SHIS avtalat boende	*	*	*	*	*	*	*	*	*
SHIS boende med stöd (inklusive boende för personer med erfarenhet av relationsvåld)	*	*	*	5	*	*	*	*	*
SHIS boende för familj	*	*	*	8	*	*	*	*	*
Vet ej	*	13	*	7	9	6	4	*	5
Total	22	53	2	129	68	22	21	29	29

Totalt 375 (34 %) av de till kartläggningen inrapporterade kvinnorna uppgavs befinna sig i en akut boendesituation vid mättillfället. Av dem bedömdes 119 kvinnor (32 %) klara av en egen lägenhet utan stöd. Ytterligare 19 kvinnor bedömdes klara av boendeformerna *Avtalat boende* respektive *Boende för familj* på SHIS, vilka i praktiken går att betrakta som egna lägenheter utan stöd. Sammanlagt bedömdes alltså 138 kvinnor (37 %) som befann sig i en akut boendesituation klara av egen lägenhet utan stöd. Det är en minskning jämfört med år 2018 då 42 procent av kvinnorna bedömdes klara egen lägenhet utan stöd.

Kartläggning - Personer i hemlöshet i Stockholms stad
26 (41)

Av de kvinnor som bedömdes klara egen lägenhet utan stöd bodde 62 personer (45 %) vid mättilfället på vandrarhem eller hotell.

Totalt 29 kvinnor befann sig vid mättilfället på skyddat boende som primärt skyddsbehövande. Av dessa uppgavs 11 stycken klara egen lägenhet helt utan stöd.

124 kvinnor (33 %) i akuta boendesituationer bedömdes klara egen lägenhet med stöd (inkl. försöks- och träningslägenhet, Bostad först samt SHIS Boende med stöd), vilket är samma andel som vid kartläggningen år 2018.

62 kvinnor (16,5 %) i akuta boendesituationer bedömdes vara i behov av ett boende med tillgång till personalstöd dygnet runt (HVB inom socialpsykiatri, HVB inom missbruk, stödboende, omvårdnadsboende, familjehem, gruppboende resp. serviceboende, särskilt boende inom äldreomsorgen).

Tabell 7i: Vad personen i akut hemlöshet anses klara av för stadigvarande boendelösning, män

Boendesituation 25 sep. (Män)	Akutboende via Tak över huvudet-garantin	Akutboende via stadsdelsförvaltning	Campingplats	Vandrarhem/hotell	Tillfälligt kontraktslöst boende hos vän/släkting/bekant	Sover ute	Häkte, fängelse, sjukhus eller liknande (LVM-institution)	Jourlägenhet via socialtjänsten	Skyddat boende
Bedöms vara rätt placerad – personen har den långsiktiga boendelösning som tillgodoser hans behov av stöd	*	*	*	*	*	*	6	*	*
Klarar av egen lägenhet utan stöd	11	15	*	84	33	13	8	*	*
Klarar av egen lägenhet med stöd	6	21	*	32	23	17	10	*	*
Försökslägenhet via socialtjänsten	*	4	*	8	*	4	*	*	*
Bostad först via socialtjänsten	7	20	*	*	6	6	7	*	*
HVB inom socialpsykiatri	*	5	*	*	*	*	*	*	*
HVB inom missbruk	*	6	*	*	*	*	*	*	*
Stödboende inom vuxen/missbruk	14	36	*	16	18	22	11	*	*
Stödboende inom socialpsykiatri (LOV)	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Omvårdnadsboende	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Bostad med särskild service SoL (Gruppboende)	*	*	*	*	*	*	4	*	*
Bostad med särskild service LSS (Gruppboende/Serviceboende)	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Särskilt boende inom äldreomsorgen (exempel servicehus/vård och omsorgsboende/profilboende)	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Familjehem	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Träningslägenhet via socialtjänsten	*	5	*	14	9	5	6	*	*
SHIS avtalat boende	*	*	*	6	*	*	*	*	*
SHIS boende med stöd (inklusive boende för personer med erfarenhet av relationsvåld)	*	*	*	4	*	*	*	*	*
SHIS boende för familj	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Vet ej	15	17	*	25	9	13	27	*	*
Total	68	144	5	206	116	92	89	6	3

Totalt 729 män rapporterades befinna sig i akuta boendesituationer vid mättillfället. Av dem bedömdes 166 män (23 %) klara av en egen lägenhet utan stöd. Det innebär en minskning med fem procentenheter jämfört med 2018 då andelen män var 28 procent. Majoriteten av männen som bedömdes klara egen lägenhet utan stöd bodde vid mättillfället på vandrarhem eller hotell.

239 män (33 %) i akuta boendesituationer bedömdes klara egen lägenhet med stöd (inkl. försöks- och träningslägenhet, Bostad först samt SHIS Boende med stöd) medan 183 män (25 %) i akuta boendesituationer bedömdes vara i behov av ett boende med tillgång till personalstöd dygnet runt (HVB inom socialpsykiatri, HVB inom missbruk, stödboende, omvårdnadsboende, familjehem, gruppboende resp. serviceboende, särskilt boende inom äldreomsorgen).

Bedömning av långsiktiga boendialternativ för samtliga personer i hemlöshet

Tabell 7j: Långsiktig boendelösning som personen bedöms klara av, totalt

Långsiktig boendelösning som den enskilde anses klara av	Antal	Andel (%)
Bedöms vara rätt placerad – personen har den långsiktiga boendelösning som tillgodoser hans/hennes behov av stöd	160	7%
Klarar av egen lägenhet utan stöd	440	18%
Klarar av egen lägenhet med stöd	382	16%
Försöklägenhet via socialtjänsten	190	8%
Bostad först via socialtjänsten	119	5%
HVB inom socialpsykiatri	63	3%
HVB inom missbruk	35	1%
Stödboende inom vuxen/missbruk	258	11%
Stödboende inom socialpsykiatri (LOV)	11	0%
Omvårdnadsboende	24	1%
Bostad med särskild service SoL (Gruppboende)	58	2%
Bostad med särskild service LSS (Gruppboende/Serviceboende)	34	1%
Särskilt boende inom äldreomsorgen (t ex servicehus/vård och omsorgsboende/profilboende)	35	1%
Familjehem	11	0%
Träningslägenhet via socialtjänsten	176	7%
SHIS avtalat boende	35	1%
SHIS boende med stöd (inklusive boende för personer med erfarenhet av relationsvåld)	56	2%
SHIS boende för familj	16	1%
Vet ej	276	12%
Total	2379	100%

Samtliga svarande har fått bedöma vilken form av stadigvarande boendesituation som personen som lever i hemlöshet kan klara av för att i slutändan kunna nå en långsiktig hållbar boendesituation. Frågan skiljer sig från den som ligger till grund för redovisningen i tabell 7f, där svaranden skulle bedöma vilken stadigvarande boendelösning personer som befann sig i en akut boendesituation skulle klara av.

440 personer (18 %) bedöms klara av en egen lägenhet utan stöd. Ytterligare 51 personer (2 %) bedöms kunna bo inom SHIS boendeformer *Boende för familj* respektive *Avtalat boende*. Då personellt stöd, motsvarande boendestöd, inte ingår i de boendeformerna kan det totala antalet personer som bedöms klara av egen lägenhet anses vara 491 stycken, motsvarande 21 procent. Det är en något lägre andel i jämförelse med kartläggningen 2018, då 24 procent bedömdes klara en egen lägenhet utan stöd.

160 personer (7 %) bedöms vara rätt placerade. Det är en liten ökning jämfört med 2018 då endast fyra procent av personerna ansågs vara rätt placerade för att nå en långsiktig boendelösning.

Behov av stöd i syfte att motverka hemlöshet

Tabell 7k: Inriktning på stöd som person i hemlöshet anses behöva, fördelat utifrån kön samt totalt

Vilket stöd anses personen vara i behov av?	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)	Total	Andel (%)
Inget behov av stöd – enbart en bostadsfråga	148	20%	199	12%	347	15%
Neuropsykiatriskt inriktat stöd	133	18%	323	20%	456	19%
Socialpsykiatriskt inriktat stöd	346	47%	600	37%	946	40%
Stöd till drogfrihet	252	34%	812	50%	1064	45%
Lågröskelboende (stödboende med drogtolerans)	24	3%	109	7%	133	6%
Läkemedelsassisterad behandling (metadon etc.)	54	7%	136	8%	190	8%
Samordnare/case manager (vid komplexa vård- eller stödbehov/samsjuklighet)	90	12%	229	14%	319	13%
Stödinsatser utifrån våldsutsatthet	133	18%	19	1%	152	6%
Hemtjänst	39	5%	112	7%	151	6%
Särskilt boende inom äldreomsorgen	11	1%	35	2%	46	2%
Bostad med särskild service SoL (Gruppboende)	28	4%	55	3%	83	3%
Bostad med särskild service LSS (Gruppboende/Serviceboende)	11	1%	42	3%	53	2%
Bostad först-modellen	39	5%	140	9%	179	8%
Kontakt med budget- och skuldrådgivning	139	19%	470	29%	609	26%
Psykologisk/psykiatrisk behandling	296	40%	533	33%	829	35%
Annat	30	4%	69	4%	99	4%
Vet ej	36	5%	116	7%	152	6%

Denna fråga tar sikte på vad den enskilda personen som lever i någon hemlöshetssituation har för stödbehov. Samtliga svarande har fått göra en bedömning av detta och har kunnat ange flera svarsalternativ. Det innebär att en enskild person kan ha bedömts ha flera stödbehov, varför inga totalsiffror redovisas.

347 personer (15 %) uppger inte ha något stödbehov utöver en bostad, vilket kan indikera att hemlösheten enbart är relaterad till bostadssituationen. Andelen personer i denna kategori har

Kartläggning - Personer i hemlöshet i Stockholms stad 30 (41)

minskat något jämfört med 2018 års kartläggning då 18 procent av de inrapporterade personerna inte uppgavs ha något stödbehov. Nästan en dubbelt så stor andel kvinnor (20 %) jämfört med andelen män (12 %) bedöms helt sakna stödbehov.

Många av de inrapporterade personerna bedöms ha behov av stöd till drogfrihet. Skillnaderna mellan kvinnor och män är stora vad gäller det uppskattade behovet av sådant stöd - av de totalt 1 064 personer som anses behöva stöd till drogfrihet utgör kvinnor 24 procent, medan män utgör 76 procent av gruppen.

Vad gäller de uppskattade behoven av socialpsykiatriskt inriktat stöd är skillnaderna mellan könen också noterbara. Av de totalt 946 personer som bedömts ha behov av socialpsykiatriskt inriktat stöd utgör kvinnor 37 procent medan män utgör 63 procent av gruppen.

För kvinnor är socialpsykiatriskt inriktat stöd det vanligaste uppskattade stödbehovet, följt av psykologisk/psykiatrisk behandling. För män är istället stöd till drogfrihet, följt av socialpsykiatriskt inriktat stöd, det vanligaste uppskattade stödbehovet.

Missbruk och beroende

Tabell 8a: Förekomst av känt missbruk/beroende, totalt samt fördelat på kön

Har den aktuella personen något känt missbruk/beroende?	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)	Totalt	Andel (%)
Ja, är i ett pågående missbruk/beroende	198	28%	696	45%	894	39%
Ja, men nykter/drogfri sedan minst sex månader tillbaka	126	18%	369	24%	495	22%
Nej	341	47%	338	22%	679	30%
Vet ej	53	7%	147	9%	200	9%
Total	718	100%	1550	100%	2268	100%

*Denna fråga har ställts i enkäterna till stadsdelsförvaltningarna samt i enkäten till uppsökare m.fl., med sammanlagt 2268 svarande.

Frågan om den aktuella personen har något känt missbruk/beroende ser annorlunda ut i jämförelse med tidigare kartläggningar, då ja-svarsalternativet nu har delats in i två olika alternativ: *Ja, är i ett pågående missbruk/beroende* respektive *Ja, men är nykter/drogfri sedan sex månader tillbaka*.

Om man slår ihop de båda Ja-alternativen så är det 61 procent av de kartlagda personerna som uppges ha ett känt missbruk och antingen befinner sig i ett pågående missbruk/beroende eller varit nyktra/drogröra sedan sex månader tillbaka. Motsvarande andel 2018 var 55 procent, vilket innebär att det skett en ökning med 7 procentenheter. Noterbart är också att det är en större andel av män (69 %) än kvinnor (46 %) som har ett känt missbruk/beroende.

Tabell 8b: Känd huvudsaklig drog, totalt samt fördelat på kön

Vilket är personens huvudsakliga missbruk/beroende?	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)	Total	Andel (%)
Alkohol/narkotika	198	100%	692	99%	890	99%
Spel om pengar	*	*	*	0%	*	0%
Vet ej	*	*	*	0%	*	0%
Totalt	201	100%	701	100%	894	100%

Frågorna om personens huvudsakliga missbruk/beroende har gjorts om sedan den förra kartläggningen genom att frågor om alkohol och narkotika slagits ihop och att en fråga om spel om pengar lagts till. Därför går denna tabell inte att jämföra med tidigare år.

Av de med ett pågående missbruk/beroende har 99 procent ett missbruk av alkohol- eller narkotika. Av dessa utgörs 78 procent av män och 22 procent av kvinnor. Endast tre personer uppges ha ett beroende gällande pengar och spel.

Tabell 8c: Kännedom om vård, behandling eller stöd för missbruk/beroende, totalt samt fördelat på kön

Får personen i dagsläget vård, behandling eller stödinsatser för missbruk/beroende?	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)	Total	Andel (%)
Ja	90	45%	342	49%	432	48%
Nej	91	46%	310	45%	401	45%
Vet ej	17	9%	44	6%	61	7%
Total	198	100%	696	100%	894	100%

Ungefär hälften av alla personer som uppges vara i ett pågående missbruk/beroende får någon typ av vård, behandling eller stödinsats för sitt missbruk (48 %). Det är en liten minskning med tre procentenheter jämfört med kartläggningen 2018 då 51 procent uppgavs få vård, behandling eller stödinsats.

Andelen kvinnor (45 %) som får vård, behandling eller stödinsats för sitt missbruk/beroende har minskat med sex procentenheter jämfört med kartläggningen år 2018 då 51 procent uppgavs få sådant stöd. Andelen män (49 %) som i dagsläget får vård eller stödinsats för sitt missbruk/beroende har också minskat med tre procentenheter jämfört med 2018.

Kontakt med psykiatrin

Tabell 9a: Påtagliga psykiska problem, totalt samt fördelat på kön

Påtagliga psykiska problem	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)	Totalt	Andel (%)
Ja	369	51%	687	44%	1056	47%
Nej	269	37%	629	41%	898	40%
Vet ej	80	11%	234	15%	314	14%
Total	718	100%	1550	100%	2268**	100%

**Denna fråga har ställts i enkäterna till stadsdelsförvaltningarna samt i enkäten till uppsökare mm, med sammanlagt 2268 svarande.

Totalt anses 47 procent av personerna som befinner sig i en hemlöshetsituation ha påtagliga psykiska problem som medför behov av vård eller behandling. Detta innebär en liten ökning jämfört med svaren år 2018 då 45 procent ansågs ha påtagliga psykiska problem.

Andelen kvinnor som anses ha påtagliga psykiska problem är högre (51 %) än andelen män (44 %). Andelen kvinnor med påtagliga psykiska problem har därmed ökat tre procentenheter jämfört med 2018 då andelen kvinnor som ansågs ha påtagliga psykiska problem var 48 procent.

Tabell 9b: Kännedom om kontakt med psykiatrin, totalt samt fördelat på kön

Kontakt med psykiatrin?	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)	Totalt	Andel (%)
Ja	240	65%	409	60%	649	61%
Nej	116	31%	235	34%	351	33%
Vet ej	13	4%	43	6%	56	5%
Total	369	100%	687	100%	1056	100%

Av de 1056 personer som anses ha påtagliga psykiska problem har 649 personer (61 %) enligt svarande kontakt med psykiatrin. Det är i linje med svaren år 2018 då 60 procent uppgavs ha kontakt med psykiatrin.

Andelen kvinnor som har kontakt med psykiatrin (65 %) är större än andelen män (60 %) och har ökat med tre procentenheter sedan 2018 års kartläggning då 62 procent av kvinnorna uppgavs ha kontakt med psykiatrin. Andelen män som uppgavs ha kontakt med psykiatrin ligger kvar på samma nivå som 2018.

Tabell 9c: Kännedom om känt missbruk/beroende kombinerat med bedömning om påtagliga psykiska problem, totalt

Har den aktuella personen något känt missbruk/beroende?										
Påtagliga psykiska problem	Ja, pågående missbruk	Andel (%)	Ja, men nykter/drogfri > 6 mån	Andel (%)	Nej	Andel (%)	Vet ej	Andel (%)	Total	Andel (%)
Ja	447	50%	210	42%	309	46%	90	45%	1056	47%
Nej	301	34%	245	49%	321	47%	31	16%	898	40%
Vet ej	146	16%	40	8%	49	7%	79	40%	314	14%
Totalt	894	100%	495	100%	679	100%	200	100%	2268	100%

Tabellen visar en sammanställning av svar från stadsdelsförvaltningar, uppsökarenheten, akutboenden och beroendeakuter kring kännedom om huruvida en inrapporterad person har ett känt missbruk/beroende respektive om den personen bedöms ha påtagliga psykiska problem som medför behov av behandling eller omvårdnad.

Av tabellen kan utläsas att hälften av de personer som rapporterats in från stadsdelsförvaltningarna, uppsökarenheten, akutboenden och beroendeakuter med ett pågående missbruk också har påtagliga psykiska problem. Dessa utgör 20 procent av samtliga inrapporterade personer, vilket innebär en mindre ökning på två procentenheter jämfört med 2018. Räkna vi ihop antalet personer med pågående missbruk med antalet personer med ett tidigare missbruk men som varit nyktra/droglösa i minst sex månader blir det sammanlagt 657 personer i den kategorin som samtidigt har påtagliga psykiska problem. De utgör nästan 30 procent av samtliga personer som rapporterats in. Det är en mindre ökning på tre procentenheter jämfört med 2018 års kartläggning där svarsalternativen däremot var annorlunda formulerade. I 2018 års kartläggning var inte svarsalternativet 'Ja, men nykter/droglös sedan 6 mån' med varför den jämförelsen måste göras med försiktighet.

Föräldraskap

Tabell 10a: Kännedom om personen är förälder till barn under 18 år, totalt samt fördelat på kön

Förälder till barn under 18 år	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)	Total	Andel (%)
Ja	253	34%	305	19%	558	23%
Nej	470	63%	1221	75%	1691	71%
Vet ej	18	2%	112	7%	130	5%
Total	741	100%	1638	100%	2379	100%

Totalt uppger de svarande organisationerna att 558 (23 %) av de inrapporterade personerna vara förälder till barn under 18 år. Det är en minskning med en procentenhet jämfört med kartläggningen 2018 då 24 procent av personerna uppgavs vara föräldrar. Det är en betydligt större andel kvinnor (34 %) jämfört med män (19 %) som uppges vara föräldrar. Andelen kvinnor och män ligger på ungefär samma nivå som 2018 då 35 procent var kvinnor och 19 procent män.

Tabell 10b: Kännedom om personen som är förälder bor stadigvarande eller växelvis tillsammans med sina barn

Stadigvarande eller växelvis boende med barn?	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)	Total	Andel (%)
Ja	131	53%	39	13%	170	31%
Nej	113	46%	251	85%	364	67%
Vet ej	*	1%	6	2%	8	1%
Total	246	100%	296	100%	542	100%

*764 personer uppges enligt svarandes kännedom i tabell 10a vara förälder till barn under 18 år. Av dessa svar inkom 17 svar från frivilligorganisationer. Då frivilligorganisationer inte fick frågan om personen bor stadigvarande eller växelvis med sina barn så blir totalbasen för tabell 10b istället 747 personer.

De svarande har kännedom om att totalt 170 (31 %) av de inrapporterade personerna som är föräldrar bor stadigvarande eller växelvis med sina minderåriga barn. Det är en minskning med 11 procentenheter sedan 2018 års kartläggning då andelen var 42 procent. Majoriteten (77 %) av de som bor stadigvarande eller växelvis med sina barn är kvinnor.

Försörjning och sysselsättning

Tabell 11a: Kännedom om huvudsaklig inkomstkälla de senaste sex månaderna, totalt samt fördelat på kön

Huvudsaklig inkomstkälla under de senaste sex månaderna	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)	Total	Andel (%)
Inkomst av lön	33	5%	80	5%	113	5%
Arbetslöshetsersättning/aktivitetsstöd	21	3%	42	3%	63	3%
Sjukpenning	27	4%	50	3%	77	3%
Föräldrapenning	17	2%	3	0%	20	1%
Permanent sjukersättning	87	12%	164	11%	251	11%
Aktivitetsersättning (t.o.m. 29 år)	16	2%	13	1%	29	1%
Studiemedel	18	3%	17	1%	35	2%
Ålderspension inkl. äldreförsörjningsstöd	26	4%	116	8%	142	6%
Försörjningsstöd	385	54%	819	55%	1204	55%
Kriminalitet	7	1%	42	3%	49	2%
Tiggeri	*	0%	*	0%	4	0%
Sex mot ekonomisk ersättning	7	1%	*	0%	10	0%
Annat	34	5%	66	4%	100	5%
Vet ej	27	4%	78	5%	105	5%
Total	707	100%	1495	100%	2202	100%

*Denna fråga har enbart ställts till stadsdelsförvaltningarna.

En majoritet (55 %) av personerna uppges ha försörjningsstöd som huvudsaklig inkomstkälla, vilket är en ökning med sex procentenheter jämfört med 2018 då 49 procent uppgavs ha det som huvudsaklig inkomstkälla.

Den näst vanligaste inkomstkällan är permanent sjukersättning och det är 11 procent av de inrapporterade personerna som uppges ha det som sin huvudsakliga inkomstkälla. Det är en mindre ökning på en procentenhet jämfört med 2018 års kartläggning.

Skillnaderna mellan könen är mycket små när det gäller samtliga inkomstkällor förutom när det gäller ålderspension inkl. äldreförsörjningsstöd. Andelen män är i detta fall fyra procentenheter större än andelen kvinnor.

Endast fem procent uppges ha inkomst av lönearbete, vilket är något lägre jämfört kartläggningen 2018 då sju procent uppgavs ha lönearbete som huvudsaklig inkomst.

Orsak till hemlöshet samt period i hemlöshet

Tabell 12a: Orsak till hemlöshet, totalt samt fördelat på kön

Av vilken orsak lever personen i hemlöshet?	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)	Total	Andel (%)
Har blivit avhyst från egen förhyrd eller ägd bostad	191	27%	492	33%	683	31%
Inte haft möjlighet att inträda på bostadsmarknaden	286	40%	667	45%	953	43%
Våld i nära relation	122	17%	22	1%	144	7%
Vet ej	108	15%	314	21%	422	19%
Total	707	100%	1495	100%	2202	100%

*Denna fråga har enbart ställts till stadsdelsförvaltningarna

För 683 personer (31 %) uppges orsaken till hemlöshet vara att personen har blivit avhyst. Det ligger i linje med kartläggningen 2018 då 30 procent uppgavs befinna sig i hemlöshet till följd av avhysning.

För hela 953 personer (43 %) uppges orsaken till hemlöshet vara att personen inte haft möjlighet att inträda på bostadsmarknaden. Det är en ökning med fyra procentenheter jämfört med 2018, då andelen som inte uppgavs ha haft möjlighet att inträda på bostadsmarknaden uppgick till 39 procent. Det är framförallt ökningen av andelen män som inte har haft en möjlighet att inträda på bostadsmarknaden som drivit på den här ökningen. Andelen män har ökat med sex procentenheter medan andelen kvinnor ligger kvar på samma nivå som 2018.

Skillnaderna mellan könen är störst när det gäller orsaken våld i nära relation, då 17 procent av kvinnorna uppges befinna sig i hemlöshet av den orsaken jämfört med en procent av männen.

Kartläggning - Personer i hemlöshet i Stockholms stad
36 (41)

Tabell 12b: Period i hemlöshet, totalt samt fördelat på kön

Hur länge har personen levt i hemlöshet?	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)	Total	Andel(%)
0-3 månader	80	11%	86	6%	166	8%
4-6 månader	62	9%	89	6%	151	7%
7-12 månader	89	13%	100	7%	189	9%
1-3 år	172	24%	386	26%	558	25%
4-6 år	113	16%	273	18%	386	18%
7-9 år	42	6%	116	8%	158	7%
10 år eller längre	79	11%	262	18%	341	15%
Vet ej	70	10%	183	12%	253	11%
Total	707	100%	1495	100%	2202	100%

*Denna fråga har enbart ställts till stadsdelsförvaltningarna

Frågeställningen och svarsalternativen om hur länge personen levt i hemlöshet har omformulerats sedan förra kartläggningen och har anpassats efter Socialstyrelsens nationella kartläggning.

En majoritet av de inrapporterade personerna (66 %) uppges ha levt i hemlöshet i minst ett år. En fjärdedel (25 %) av de inrapporterade fallen har levt i hemlöshet mellan ett och tre år, vilket är i linje med 2018 års kartläggning då en fjärdedel också uppgavs ha varit hemlös mellan ett och tre år. Två femtedelar (40 %) uppges ha varit hemlösa i en period längre än fyra år.

Nästan en fjärdedel (23 %) uppges ha levt i hemlöshet i en kortare period än ett år vilket är fler jämfört med 2018 års kartläggning då 17 procent uppgavs ha varit hemlösa i en period kortare än ett år.

Sammanfattning och synpunkter

Kartläggningen ger en ögonblicksbild över antalet personer i hemlöshet som rapporterats in i Stockholms stad den 25 september 2020 enligt kartläggningens definition av hemlöshet och syftet är framförallt att kunna följa utvecklingen över tid. Nedan följer en sammanfattning av de huvudsakliga resultaten från kartläggningen samt avslutande synpunkter.

Personer i hemlöshet

Det totala antalet inrapporterade personer i hemlöshet var 2 379 personer, vilket är en minskning med 60 personer jämfört med kartläggningen som genomfördes 2018. Alla förändringar bör däremot tolkas med försiktighet med anledning av svårigheten att bedöma storleken på bortfallet.

I linje med tidigare resultat utgörs den stora majoriteten (69 %) av de inrapporterade personerna, som uppges befinna sig i hemlöshet, av män. Detta innebär en mindre ökning på två procentenheter sedan 2018 års kartläggning och en minskning av andelen kvinnor med lika mycket.

Äldre personer

I åldersgruppen 65 år och äldre kan noteras en mindre ökning med åtta personer, från 167 personer år 2018 till 175 personer 2020. En ännu större majoritet av äldre än i den totala fördelningen utgörs av män (82 %). Det är också bland män som vi ser den största ökningen i gruppen äldre. Antalet äldre män har ökat med 17 personer jämfört med kartläggningen 2018 medan antalet kvinnor har minskat med nio personer. Andelen äldre personer i akuta boendesituationer är lägre i åldersgruppen 65 år och äldre (27 %) jämfört med samtliga inrapporterade i kartläggningen (46 %).

Värt att notera i sammanhanget är att det i denna kartläggning har rapporterats in fler personer från äldreomsorgen, 89 personer, jämfört med år 2018 då 67 personer inrapporterades från äldreomsorgen.

Äldre personer i hemlöshet uppmärksammas på olika sätt och sedan några år tillbaka pågår det satsningar inom socialförvaltningen för målgruppen. Bland annat har funktionerna äldrelots respektive placeringssamordnare skapats. Äldrelotsen är en uppsökande funktion medan placeringssamordnaren är behjälplig med att koordinera och hitta rätt placeringar för personer i akut hemlöshet. Ett seniorboende för äldre personer i hemlöshet har också tillkommit.

Nära en fjärdedel är föräldrar till barn under 18 år

Totalt har det inrapporterats att 558 personer (23 %) är föräldrar till barn under 18 år. Det är en minskning med en procentenhet jämfört med 2018. Totalt är det en betydligt större andel kvinnor (34 %) än män (19 %) som uppges vara förälder till ett barn under 18 år. Av de som har barn under 18 år är det ungefär en tredjedel (31 %) som bor stadigvarande eller växelvis med sina barn. En övervägande majoritet av dessa är i sin tur kvinnor (77 %).

Då det kan antas att alla de 558 personerna som uppges vara förälder har minst ett barn under 18 år innebär det sammantaget att det är många barn som berörs av hemlöshet. Socialtjänsten ska beakta barnperspektivet i alla ärenden som omfattar barn som själva lever i eller berörs av en förälders hemlöshet. Barn ska så långt som det är möjligt själva få komma till tals och deras synpunkter och rättigheter ska beaktas vid utformningen av stödinsatser.

Fler personer befinner sig i mer stadigvarande boendesituationer

Nästan hälften (48 %) av de till kartläggningen inrapporterade personerna vid tidpunkten för mätningen bodde i vad som definieras som mer stadigvarande boendesituationer. Resultatet innebär en ökning med fyra procentenheter jämfört med motsvarande resultat av kartläggningen år 2018. För personer i akuta boendesituationer gäller det motsatta, det vill säga att de har minskat med tre procentenheter från 49 procent 2018 till 46 procent i denna kartläggning.

Vad gäller personer med missbruk/beroende och/eller påtagliga psykiska problem som lever i akut hemlöshet är den av socialnämnden föreslagna inriktningen att en mer stadigvarande boendelösning ska betraktas som utgångspunkt för en persons återhämtning, snarare än som ett mål för densamma. Mer stadigvarande boendelösningar bör därför erbjudas personer i målgruppen utan några villkor om deltagande i behandling. Vad gäller barnfamiljer som lever i osäkra boendeförhållanden är den av kommunfullmäktige beslutade inriktningen att barnfamiljer endast i nödfall och under mycket korta perioder ska bo på hotell eller vandrarhem. Mot bakgrund av såväl föreslagen som sedan tidigare fastslagen inriktning för stadens insatser till personer i hemlöshet kan konstateras att det är positivt att andelen personer i hemlöshet som vid tidpunkten för mätningen levde i mer stadigvarande boendelösningar har ökat något i jämförelse med 2018 års kartläggning.

Nästan en femtedel av de inrapporterade bedöms klara eget boende utan stöd

Situationen på bostadsmarknaden är i såväl Stockholm som i de flesta av Sveriges kommuner mycket ansträngd och många människor, framförallt personer utan fast arbete, med låga inkomster och avsaknad av boenderefereanser har svårt att hitta en bostad. Det medför att personer utan andra stödbehov än specifikt boende söker socialtjänstens bistånd till boendelösningar. Till 2020 års kartläggning rapporterades att 347 personer (15 %) bedömdes klara egen lägenhet utan stöd, vilket kan tolkas som att de framförallt söker socialtjänstens bistånd till boende. Andelen har minskat något jämfört med 2018 års kartläggning då andelen var 18 procent.

Socialtjänstens möjligheter att bistå med olika typer av boendelösningar ser olika ut beroende på vilka stödbehov en person i hemlöshet har utöver boende. Medan rätten till bistånd till egen stadigvarande bostad (i form av försöks- eller Bostad Först-lägenhet) enligt rättspraxis endast omfattar personer som hör till särskilt utsatta grupper gäller rätten till akut bistånd alla personer som bor eller vistas i en kommun som står utan tak över huvudet och som inte själva kan tillgodose sitt behov. Stadens ställningstagande kring rätten till akut bistånd till tak över huvudet uttrycks genom Tak över huvudet-garantin.

Ungefär en femtedel bedöms ha samtidig förekomst av missbruk/beroende och påtaglig psykisk ohälsa.

Totalt uppges 447 personer (20 %) i kartläggningen ha påtaglig psykisk ohälsa samtidigt som de har ett pågående missbruk/beroende. För personer med denna typ av samsjuklighet är ofta vård- och stödbehoven komplexa. En viktig utgångspunkt vid utformningen av boendelösningar för målgruppen är att boendet ska ses som ett medel, snarare än som ett mål, för återhämtning från missbruk/beroende och psykisk ohälsa. En stabil boendelösning, i kombination med ett långsiktigt motiverande arbete, är ofta en förutsättning för en persons återhämtningsprocess.

Värt att notera är att 319 personer (13 %) enligt tabell 7j där personens stödbehov uppskattas uppges ha behov av samordnare/case manager vid komplexa vård- eller stödbehov/samsjuklighet.

Försörjningsstöd är den dominerande inkomstkällan

Över hälften av alla personer (55 %) har försörjningsstöd som sin huvudsakliga inkomstkälla, vilket därmed är den dominerande inkomstkällan. Andelen personer med försörjningsstöd som huvudsaklig inkomstkälla har ökat med sex procentenheter jämfört med 2018 års kartläggning då 49 procent av de inrapporterade personerna uppgavs ha försörjningsstöd som huvudsaklig inkomstkälla.

Personer som lever i hemlöshet utgör en heterogen grupp, och mekanismerna bakom hemlöshet ser olika ut för olika personer och grupper av personer som befinner sig i hemlöshet. Avsaknad av ekonomiska resurser och bristande förankring på arbetsmarknaden är dock en minsta gemensam nämnare för de personer och grupper av personer som befinner sig i hemlöshet. Initiativ som leder till att personer blir självförsörjande är därför en viktig del i det långsiktiga arbetet mot hemlöshet. Även för de personer som lever i hemlöshet och på grund av social problematik står mycket långt ifrån arbetsmarknaden kan en meningsfull sysselsättning vara en värdefull komponent i återhämtningsprocessen.

Orsaker till hemlöshet

För en stor andel av de inrapporterade personerna (43 %) i 2020 års kartläggning uppges orsaken till hemlöshet vara att personen inte har haft möjlighet att inträda på bostadsmarknaden. Andelen i denna grupp har ökat med fyra procentenheter jämfört med 2018 års kartläggning då 39 procent av de kartlagda personerna bedömdes befinna sig i en hemlöshetsituation till följd av att de inte haft möjlighet att inträda på bostadsmarknaden. Insatser till stöd för självförsörjning är viktiga för att öka enskilda personers möjligheter till inträde på bostadsmarknaden. Vidare är det viktigt att utvärdera vilka typer av bostadsvägledning som ger bäst resultat för enskilda, samt att stadens socialtjänst samverkar kring att erbjuda likvärdigt stöd till de personer som söker socialtjänstens bistånd i sina processer ur hemlöshet.

Nära en tredjedel (31 %) av de kartlagda personerna uppges leva i hemlöshet till följd av avhysning, eller vräkning som det kallas i vardagligt språk. Personer som en gång har blivit vräkta har som regel svårt att återinträda på bostadsmarknaden, varför det är angeläget att i möjligaste mån förebygga och förhindra att personer blir vräkta. För att kunna arbeta aktivt

med att förebygga och förhindra vräkningar måste socialtjänstens personal ha kunskap om hur processen för vräkningar går till, vad lagen säger, vilka tidsfrister som gäller och om möjligheterna att agera. Både Socialstyrelsen och Länsstyrelsen tillhandahåller vägledningar, vilka socialförvaltningen rekommenderar ska användas som utgångspunkter för socialtjänstens vräkningsförebyggande arbete.

Eventuella effekter av covid-19-pandemin

År 2020 har präglats av covid-19-pandemin. Det är ännu för tidigt att avgöra vilken eventuell påverkan pandemin på längre sikt kommer att ha avseende antalet personer som lever i hemlöshet i staden, men det finns ett par resultat i 2020 års kartläggning av hemlöshet som möjligen kan förklaras utifrån de förändrade omständigheter som pandemin medfört.

Av kartläggningen framgår att 114 personer uppgavs sova utomhus under mätdygnet. Det är en minskning med 49 personer jämfört med år 2018 då 163 personer uppgavs sova ute. Socialförvaltningens uppsökarenhet har bedrivit ett förstärkt uppsökande arbete riktat mot personer som vistas i gatumiljö och det går inte att utesluta att det arbetet lett till att fler personer i hemlöshet har kunnat länkas till ordinarie hjälpsystem och på så sätt kunnat lösa sina behov av logi.

Vidare kan en förändring noteras avseende den vanligaste förekommande akuta boendesituationen för män i hemlöshet. I både 2016 och 2018 års kartläggningar var tillfälligt kontraktslöst boende hos vän/släkting/bekant respektive akutboende de vanligaste akuta boendesituationerna bland män. I 2020 års kartläggning var istället hotell- eller vandrarhem den överlägset vanligaste akuta boendesituationen bland män. Hotell- eller vandrarhemsboende är den vanligaste akuta boendelösningen för personer som saknar behov av det personalstöd som finns på akutboenden. Möjligen kan resultaten förstås som att färre män i akut hemlöshet (utan andra stödbehov än just boende), på grund av pandemin, har kunnat lösa behov av logi med hjälp av vänner, släktingar eller bekanta och istället har hänvisats till att söka bistånd från socialtjänsten.

Hemlöshet – ett komplext problem

Hemlöshet är ett samhällsproblem i skärningspunkten mellan bostads- respektive socialpolitik. Det innebär att såväl individuellt inriktade förändringar som strukturellt inriktade förändringar behövs för att motverka hemlöshet. Socialtjänsten har följaktligen inte ensam verktygen för att lösa det samhällsproblem som hemlösheten utgör, men för att kunna utforma bästa möjliga stöd till varje enskild person som drabbas av hemlöshet är det viktigt att förstå vad som gjort personen sårbar för att hamna i hemlöshet.

Hemlöshet kan ses som ett resultat av en kombination av många olika risk- eller sårbarhetsfaktorer. De olika faktorerna i sig behöver inte orsaka hemlöshet utan det är frågan om ett mångdimensionellt problem². Faktorer som läget på bostads- och arbetsmarknaden och ekonomisk konjunktur tillhör den strukturella dimensionen, medan en persons familj och sociala nätverk är faktorer inom relationell dimension. I den individuella dimensionen

² Swärd, Hans. 2004. Att förklara hemlöshet. *Socialmedicinsk tidskrift nr 1/2004:8-13.*

återfinns faktorer som missbruk/beroende, kriminalitet, psykisk och/eller fysisk ohälsa. En del forskare³ belyser även en institutionell dimension, inom vilken faktorer som till exempel tillgång till välfärdstjänster och kommunala boendialternativ spelar in.

Hemlöshet beskriver inte en person utan den situation en person befinner sig i för en kortare eller längre tid. Såväl internationell som svensk forskning har konstaterat att det är en liten andel av det totala antalet personer som lever i hemlöshet för vilka hemlösheten blir ett varaktigt tillstånd. Det är vanligt att något förenklat tala om tre olika grupper av hemlösa. Den första gruppen hamnar tillfälligt i hemlöshet, men tar sig snabbt ut ur denna utan hjälp eller med bistånd av samhällets olika stödsystem. Den andra gruppen rör sig in i och ut ur hemlösheten. Den sista kategorin är gruppen personer som långvarigt befinner sig i hemlöshet⁴.

Personer som lever i hemlöshet utgör en heterogen grupp, och mekanismerna bakom hemlöshet ser olika ut för olika personer och grupper av personer som befinner sig i hemlöshet. Av 2020 års kartläggning av personer som lever i hemlöshet i Stockholms stad framgår att 21 procent av det totala antalet kartlagda personer bedöms klara att bo i egen lägenhet helt utan stöd medan 20 procent av de kartlagda personerna bedöms ha samtidig förekomst av missbruk/beroende och påtagliga psykiska problem. Dessa ytterligheter kan möjligen sägas illustrera den breda skala av verktyg, kompetenser och samverkanspartners som stadens socialtjänst behöver i syfte att ge effektivt stöd till personer vars hemlöshet orsakats av olika mekanismer.

Det är inte bara mekanismerna bakom hemlöshet som ser olika ut för olika personer och grupper av personer som befinner sig i hemlöshet. Också socialtjänstens möjligheter att bistå med olika typer av boendelösningar ser utifrån lagar, regelverk och rättspraxis olika ut. En gemensam utgångspunkt vid utformning av alla stödinsatser till personer som av olika skäl befinner sig i hemlöshet ska vara ett individuellt behovsanpassat stöd, grundat på bästa tillgängliga kunskap.

³ Se exempelvis Nordfeldt, Marie. 2012. A Dynamic Perspective on Homelessness: Homeless Families in Stockholm. *European Journal of Homelessness* 6 (1): 105-123.

⁴ Socialstyrelsen. 2010. *En fast punkt. Vägledning om boendelösningar för hemlösa personer.*